

Slávnostné oceňovanie osobností

Bratislavský samosprávny kraj

2. jún 2026

~ Bratislavský samosprávny kraj (BSK) každoročne oceňuje výnimočné osobnosti kraja. Laureáti si počas slávnostného galavečera prevezmú ocenenia v kategóriách Výročná cena Samuela Zocha a Pamätný list Samuela Zocha.

~ Medzi ocenenými sú zvučné i menej známe mená vedcov, umelcov, športovcov, pedagógov, lekárov, ľudí pôsobiacich v sociálnej oblasti, ako aj osobnosti verejného a komunitného života. Svojou prácou, talentom, zanietením a výsledkami úspešne reprezentujú náš kraj, prispievajú k jeho rozvoju a šíria jeho dobré meno doma aj v zahraničí.

Za rok 2025 bolo Úradu Bratislavského samosprávneho kraja doručených 47 návrhov na udelenie ocenení. Výberová komisia po ich posúdení odporučila udeliť **10 Výročných cien Samuela Zocha** a **14 Pamätných listov Samuela Zocha**. Spolu tak Bratislavský kraj ocení 24 osobností a kolektívov z oblasti kultúry, vedy, školstva, športu, sociálnej pomoci, verejného života či komunitného rozvoja. Sú medzi nimi ľudia, ktorí dosiahli mimoriadne výsledky vo svojom odbore, ale aj tí, ktorí dlhodobo, často nenápadne a nezištne, pomáhajú meniť život vo svojom okolí k lepšiemu.

Rovnako bude udelený titul **Historická osobnosť regiónu**. Tento titul vždy navrhuje predseda BSK a je určený osobnostiam, ktoré sa nezmazateľne zapísali do histórie regiónu i Slovenska a svojou prácou presiahli nielen hranice kraja, ale aj svojej doby. Za rok 2025 ho získa in memoriam prof. Ing. Štefan Nosál, významný slovenský choreograf, pedagóg a dlhoročný umelecký vedúci tanečného súboru Lúčnica. Pod jeho vedením sa Lúčnica stala symbolom slovenského folklóru, získala medzinárodné uznanie a prinášala krásu slovenskej ľudovej kultúry publiku doma aj v zahraničí.

Ako prvý získal titul Historická osobnosť regiónu in memoriam hudobný skladateľ Eugen Suchoň. Po ňom nasledovali ďalšie veľké mená: česko-slovenský hokejový brankár a tréner Vladimír Dzurilla, slovenský lekár internista a klinický fyziológ, univerzitný pedagóg a akademik Ján Dérer, popredná svetová operná speváčka Lucia Popp, spisovateľ a bývalý väzeň koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau Alfréd Wetzler, akademický maliar, grafik a ilustrátor Albín Brunovský a národohospodár, právnik a prvý guvernér Slovenskej národnej banky počas druhej svetovej vojny Imrich Karvaš. Tento rok sa k nim pridáva Štefan Nosál – osobnosť, ktorá svojím dielom ovplyvnila niekoľko generácií tanečníkov, umelcov i divákov.

Vážené dámy, vážení páni,

---

som hrdý na to, že aj tento rok môžeme v Bratislavskom kraji oceniť výnimočné osobnosti – vedcov, umelcov, pedagógov, lekárov, športovcov, ľudí pôsobiacich v sociálnej oblasti, ale aj tých, ktorí dlhodobo pomáhajú svojim komunitám a menia život okolo seba k lepšiemu.

Ich príbehy sú rôzne, no spája ich jedno: odbornosť, vytrvalosť, ľudskosť a ochota robiť veci naplno. Svojou prácou prispievajú ku kultúrnemu, k spoločenskému, vedeckému aj ku komunitnému rozvoju nášho regiónu. Pomáhajú, vzdelávajú, liečia, tvoria, reprezentujú, uchovávajú tradície, podporujú slabších a prinášajú riešenia, ktoré majú význam ďaleko za hranicami Bratislavského kraja.

Ocenenia Bratislavského samosprávneho kraja sú poďakovaním ľuďom, ktorí svojím talentom, odvahou a nasadením ukazujú, že aj jednotlivec môže mať veľký vplyv na svoje okolie. Často ide o osobnosti, ktoré svoju prácu robia nenápadne, nezištne a s obrovským vnútorným presvedčením. Práve preto je dôležité si ich všímať, pomenovať ich prínos a verejne im prejavíť úctu.

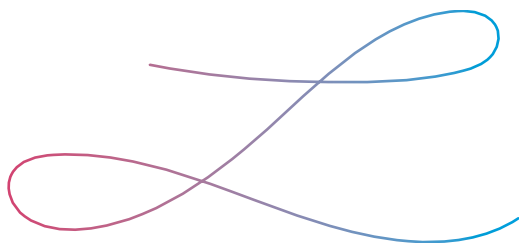
Tento rok oceníme 24 osobností a kolektívov. Zároveň si udelením titulu Historická osobnosť regiónu pripomenieme profesora Štefana Nosála, ktorého meno je neoddeliteľne späté s Lúčnicou, so slovenským folklórom a s kultúrnym dedičstvom našej krajiny. Jeho práca presiahla hranice regiónu aj svojej doby a dodnes zostáva inšpiráciou pre ďalšie generácie. Ľudí, ktorí si zaslúžia našu vďaku, je, samozrejme, omnoho viac. Som rád, že ich v našom kraji každoročne objavujeme a že môžeme aspoň niektorým z nich povedať verejne ďakujem. Sú dôkazom, že Bratislavský kraj netvorí len mestá, obce, školy, nemocnice, kultúrne inštitúcie či cesty, ale najmä ľudia, ktorí mu dávajú charakter, hodnoty a dobré meno.

Želám vám príjemný večer a pekný umelecký zážitok.

Juraj Droba
predseda
Bratislavského samosprávneho kraja

Pamätný list Samuela Zocha

Pamätný list môžu získať fyzické alebo právnické osoby s trvalým pobytom v BSK alebo so sídlom na jeho území, ktoré hodnotným spôsobom prispeli alebo sa mimoriadnym počinom, obetavým nasadením či dlhodobou činnosťou zaslúžili o rozvoj kraja, pozdvihli úroveň v oblasti kultúry, vedy a výskumu, športu, v sociálnej oblasti, v zdravotníctve, doprave alebo inej oblasti zasahujúcej do života jeho obyvateľov.

~ Rastislav Mráz

majster sveta v karate, tréner a významná osobnosť športovej výchovy

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenského karate a dlhoročných reprezentantov Československa a Slovenska. Ako pretekár získal pre Slovensko prvú a jediná zlatú medailu z majstrovstiev sveta seniorov a svojimi výsledkami sa zaradil medzi najúspešnejších predstaviteľov tohto športu u nás. Sedemnášť rokov pôsobil ako hlavný tréner slovenskej reprezentácie v disciplíne kumite a Slovenský zväz karate ho zaradil medzi historicky najúspešnejších trénerov. Ako predseda Karate klubu IPPON sa viac než tri desaťročia venuje systematickej práci s deťmi, mládežou a dospelými. Jeho trénerskými rukami prešlo viac ako tritisíc žiakov, z ktorých viacerí dosiahli úspechy na majstrovstvách Slovenska, Európy a sveta, ako aj vo svetových a v európskych pohároch. Uznanie si získal aj v Japonsku, kde sa dlhodobo vzdeláva u popredných majstrov karate a kde mu bol udelený titul Hanshi a technický stupeň 8. dan. Karate vyučuje nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, pričom dôraz kladie nielen na technickú dokonalosť, ale aj na morálne hodnoty, rešpekt, empatiu a disciplínu. Popri športovej práci sa venuje charitatívnym aktivitám a podporuje zdravotnícke zariadenia. Svojou činnosťou presahuje rámec športu a dlhodobo prispieva k výchove mladých ľudí, reprezentácii Bratislavského kraja i šíreniu hodnôt férovosti a zodpovednosti.

~ Róbert Mezík

paralympijský športovec v boccii

Patrí medzi úspešných slovenských reprezentantov v paralympijskom športe boccia. Narodil sa s detskou mozgovou obrnou, no napriek zdravotnému znevýhodneniu si vybudoval dlhoročnú športovú kariéru spojenú s vytrvalosťou, disciplínou a reprezentáciou Slovenska. Boccii sa venuje od roku 2006 v Športovom klube ALTIUS v Bratislave, ktorého členom je dodnes. Od roku 2009 je stálym členom slovenskej športovej reprezentácie v rámci Slovenského zväzu telesne postihnutých športovcov. Mimoriadne úspešný bol preňho rok 2025, keď získal medailu na každom medzinárodnom podujatí, na ktorom štartoval. Na medzinárodnom Challengeri vo Fínsku vybojoval druhé miesto v súťaži jednotlivcov aj tímov, na majstrovstvách Európy v Chorvátsku získal titul majstra Európy v súťaži jednotlivcov a bronz v tímoch. Medailovo úspeš aj na svetových pohároch v Brazílii, Kórei a Portugalsku. V medzinárodnom rebríčku BISFed mu patrí tretie miesto medzi mužmi v súťaži jednotlivcov. Popri športe úspešne absolvoval Fakultu hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave a venuje sa tvorbe a programovaniu informačných systémov. V súčasnosti pôsobí ako špecialista správy informačných systémov pre Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov. Svojimi výsledkami a osobným príkladom významne reprezentuje Slovensko aj Bratislavský kraj.

Soňa Kopčoková

vrcholová športovkyňa, ultramaratónkyňa a držiteľka rekordu

Patrí medzi výrazné osobnosti slovenského vytrvalostného športu s mimoriadnymi úspechmi na medzinárodnej úrovni. Svoju športovú kariéru začala v body fitness, kde sa presadila ako reprezentantka Slovenska a získala tituly majsterky sveta aj Európy. Po ukončení fitness kariéry sa začala venovať extrémnym ultramaratónskym výzvam, v ktorých naplno zúročila disciplínu, fyzickú odolnosť a psychickú vytrvalosť. Ako prvá Slovenka úspešne dokončila ultramaratón Ultra Gobi na 400 kilometrov, ktorý sa koná v náročných klimatických podmienkach čínskej púšte. Výnimočný výkon dosiahla aj na Ceste hrdinov SNP z Dukly do Bratislavy, dlhej 770 kilometrov, ktorú absolvovala v režime self-supported, teda bez akejkoľvek podpory, a vytvorila oficiálny rekord v čase 11 dní, 15 hodín a 30 minút. Svojimi výsledkami patrí k športovkyniam, ktoré posúvajú hranice ľudskej vytrvalosti a odhodlania. Reprezentuje obec Marianka, Bratislavský kraj aj Slovensko doma i v zahraničí a svojím príkladom inšpiruje verejnosť k aktívnemu a zdravému životnému štýlu. Jej športová dráha je dôkazom cieľavedomosti, odvahy a schopnosti prekonať extrémne fyzické aj mentálne výzvy.

Alexander Kaszonyi

univerzitný profesor a odborník v oblasti chemickej technológie a zelených procesov

Patrí medzi významné osobnosti slovenskej vedy v oblasti chemických technológií a vývoja moderných zelených procesov. Dlhodobu pôsobí na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, kde sa venuje vedeckej, pedagogickej a výskumnej činnosti a zastával viaceré vedúce akademické funkcie. Odborne sa zameriava najmä na vývoj moderných technológií založených na katalyzovaných aj nekatalyzovaných procesoch, ktoré prispievajú k rozvoju udržateľných riešení v chemickom priemysle. Je spoluautorom viac ako 150 vedeckých a odborných publikácií, 19 patentov, viacerých výskumných správ a projektov a pravidelne vystupoval na domácich aj zahraničných vedeckých podujatiach. Jeho práca významne prispela k rozvoju vedeckého poznania, aplikovaného výskumu a technologických inovácií na Slovensku. Popri akademickej a vedeckej kariére sa dlhodobu aktívne zapája aj do verejného života v obci Tomášov. Päť volebných období pôsobil ako poslanec obecného zastupiteľstva a člen obecnej rady, dve volebné obdobia ako zástupca starostu a aktívne pracoval aj v komisii životného prostredia. Svojou odbornosťou, ochotou pomáhať a občianskym nasadením spája vedecký prínos s konkrétnou službou komunite. V roku 2025 oslávil významné životné jubileum 75 rokov.

Daniel Furka a Samuel Furka

vysokoškolskí učitelia, vedeckí pracovníci a autori zdravotníckych prístrojov

Patria medzi osobnosti, ktoré popularizujú vedu. Prepájajú vedecký výskum, medicínske inovácie a praktickú pomoc ľuďom v rôznych častiach sveta. Dvojčatá Daniel a Samuel Furkovi vyštudovali na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave biochémiu a fyzikálnu a teoretickú chémiu. V súčasnosti pôsobia na Univerzite Komenského ako vysokoškolskí učitelia a vedeckí pracovníci a spolupracujú s odbornými tímami na Slovensku, v Kanade, Spojenom kráľovstve, Taliansku, Keni a na Kube. Počas pandémie COVID-19 vyvinuli a bezodplatne vyrábali vlastný núdzový pľúcny ventilátor, ktorý sa využíval najmä v Brazílii, Keni a Indii. V Keni sa zároveň podieľajú na budovaní púštnej nemocnice v Kalacha v okrese Marsabit. Významným výsledkom ich práce je aj diagnostický prístroj Quantum, zameraný na rýchlu analýzu ľudských telesných tekutín a stolice, ktorý sa testuje na preliminárnu a preventívnu diagnostiku vo viacerých krajinách. Vývoj a výrobu zdravotníckych pomôcok financujú z vlastných zdrojov. Popri vedeckej a medicínskej činnosti sa venujú aj výrobe retro motocyklov pod značkou Furkamotors v bratislavskom Rendezi, ktoré nachádzajú zákazníkov doma aj v zahraničí. Svojou prácou dokazujú, že inovácie, odbornosť a osobné nasadenie môžu mať konkrétny spoločenský dosah a pomáhať ľuďom ďaleko za hranicami Slovenska.

SOLAR Hvezdáreň Senec

občianske združenie podporujúce rozvoj astronómie a prírodných vied

Občianske združenie SOLAR Hvezdáreň Senec dlhodobu rozvíja záujem o astronómiu, prírodné vedy a vedecké poznávanie medzi deťmi, mládežou aj širokou verejnosťou. Hvezdáreň sídli na Základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským Alberta Molnára Szencziho v Senci, kde bola už v roku 1982 na strechu školy osadená kupola. Od roku 2006 ju prevádzkuje občianske združenie, ktoré z nej vytvára metodicko-popularizačné centrum astronómie pre Senec a okolie. Organizuje popularizačné prednášky popredných slovenských aj zahraničných astronómov a vedeckých pracovníkov, denné i nočné astronomické pozorovania, premietania filmov a vytvára technické zázemie pre školské krúžky aj členov združenia. Disponuje najväčším verejne prístupným ďalekohľadom v Bratislavskom kraji. V roku 2017 spustilo prevádzku nafukovacieho planetária s najvyšším rozlíšením na Slovensku, ktorého projekčný modul vznikol svojpomocne s podporou mesta Senec, Bratislavského samosprávneho kraja a darcov. Združenie sa venuje aj tvorbe slovenského znenia náučno-popularizačných filmov pre digitálne planetária a v spolupráci s Centrom SLNIEČKO pripravilo prvý náučný animovaný film KOZMO a jeho dobrodružstvá. Za mimoriadny prínos k popularizácii astronómie získalo v roku 2019 čestné uznanie Slovenskej astronomickej spoločnosti SAV. Všetky aktivity pre školy a verejnosť robia členovia združenia vo svojom voľnom čase a bez nároku na honorár.

~ Ivan Popovič

slovenský výtvarník, animátor, režisér, ilustrátor a spisovateľ

Patrí k zakladateľským osobnostiam slovenského animovaného filmu a k výrazným predstaviteľom slovenskej výtvarnej a audiovizuálnej kultúry druhej polovice 20. storočia. Vyštudoval geografiu a kartografiu, no od šesťdesiatych rokov sa profesionálne venuje výtvarnej, filmovej a televíznej tvorbe ako slobodný umelec. Dlhodobo spolupracoval so Slovenskou filmovou tvorbou a Slovenskou televíziou, kde sa podieľal na formovaní slovenskej animácie. Je autorom námetov, scenárov, výtvarných riešení a réžie desiatok animovaných filmov, večerníčkov a televíznych seriálov. Vytvoril viac ako 40 animovaných diel pre kino a televíziu, medzi ktoré patria Pingvin, Socha, Panpulóni, Boli tu Ufóni, Hlavičkove rozprávky či oceňovaný seriál Mať tak o koliesko viac! Od roku 1992 vedie štúdio MY STUDIO, v ktorom vznikli desiatky animovaných reklám a televíznych spotov pre domácich aj zahraničných klientov. Ako ilustrátor sa podieľal na viac ako 50 knižných tituloch pre deti aj dospelých a je aj autorom vlastnej literárnej tvorby. Jeho dielo charakterizuje osobitý poetický a satirický humor, civilná kresba a citlivé vnímanie spoločenských tém. Za filmovú, výtvarnú a literárnu činnosť získal viacero domácich i medzinárodných ocenení vrátane cien z festivalov v Berlíne, Paname a Mníchove, viacerých prémie IGRIC a Ceny Ľudovíta Fullu. Jeho tvorba má trvalú umeleckú, kultúrnu aj spoločenskú hodnotu.

~ Štefan Martinkovič

právník, dlhoročný pracovník Matice slovenskej, zborový dirigent a popularizátor kultúrneho dedičstva Záhoria

Dlhodobo sa venuje právnickej, kultúrnej a občianskej činnosti so silným vzťahom k národnej kultúre, ľudovej piesni a tradíciám Záhoria. Vyštudoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde v roku 1981 absolvoval rigoróznú skúšku z oblasti štátneho práva. Popri právnickom vzdelaní absolvoval aj štúdium kompozície a dirigovania na VŠMU, ktoré sa stalo základom jeho celoživotného pôsobenia v hudobnej oblasti. Profesionálne pôsobil v ústredných orgánoch viacerých dobrovoľných spoločenských organizácií, bol zapísaný v Komore komerčných právnikov a neskôr pôsobil ako advokát. Významnú časť života zasvätil Matici slovenskej, v ktorej je aktívny od roku 1968. Viedol Miestny odbor Matice slovenskej v Záhorskej Bystrici, pôsobil v Krajskej rade Matice slovenskej Bratislavského kraja, v Dozornom výbore Matice slovenskej, jej Historickom odbore aj v redakčnej rade Slovenských národných novín. Je porotcom literárnej súťaže Jahodový kvet a predsedom Kontrolnej komisie Spolku slovenských spisovateľov. V roku 2018 založil Záhorský festival ľudovej piesne v Záhorskej Bystrici, ktorý každoročne pripravuje ako dramaturg a autor scenára. Ako zborník a akordeonista vedie zmiešaný spevokol Bystričan, ktorý uchováva a šíri ľudové piesne Záhoria doma aj v zahraničí. Svojou činnosťou výrazne prispieva k zachovaniu kultúrneho dedičstva Bratislavského kraja.

~ Erika Tichá

špeciálna pedagógička, odborníčka na včasnú intervenciu a podporu rodín s deťmi so zdravotným znevýhodnením

Patrí medzi popredné slovenské odborníčky v oblasti špeciálnej a liečebnej pedagogiky, včasnej intervencie a podpory rodín s deťmi so zdravotným znevýhodnením alebo s rizikovým vývinom. Svoj profesionálny život zasvätila rozvoju multidisciplinárnej spolupráce odborníkov a budovaniu služieb, ktoré pomáhajú rodinám v náročných životných situáciách. Dlhodobo sa venuje diagnostike, stimulácii, terapii a poradenstvu pre deti v ranom veku a ich rodiny, pričom presadzuje pomoc v prirodzenom domácom prostredí. Je zakladateľkou neziskovej organizácie Centrum včasnej intervencie Bratislava, zakladateľkou a riaditeľkou Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie včasnej intervencie pre deti do siedmeho roku veku v Bratislave a stála aj pri vzniku Modelovej špeciálnopedagogickej poradne pri Univerzite Komenského v Bratislave. Ako teoretička, praktička, výskumníčka, mentorka a lektorka sa podieľa na vzdelávaní odborníkov a tvorbe systémových riešení v sociálnych službách. Je členkou viacerých expertných skupín v oblasti sociálnych vecí, školstva a zdravotníctva. Je autorkou a spoluautorkou odborných publikácií, metódik a vedeckých prác doma i v zahraničí. Svojou prácou prepája špeciálnych pedagógov, psychológov, sociálnych pracovníkov, logopédov, fyzioterapeutov a ďalších odborníkov, čím prispieva ku kvalitnejšej, k dostupnejšej a ku komplexnejšej podpore detí a rodín.

~ Katarína Baginová a Kamil Bagin

manželia prepájajúci folklór, kultúru, prácu s rodinami a osvetu v oblasti komunikácie a vzťahov

Dlhodobo rozvíjajú kultúrny, komunitný a rodinný život v Bratislavskom kraji. Ich pôsobenie je spojené najmä s Detským folklórnym súborom Kremienok a občianskym združením Poradenské centrum pre rodinu – FAMILY GARDEN. Detský folklórny súbor Kremienok už 35 rokov vychováva deti k úcte k ľudovým tradíciám, tancu, spevu, spolupatričnosti a ku kultúrnemu dedičstvu. Združuje viac ako stovku detí a absolvoval vyše 700 vystúpení doma i v zahraničí, čím dlhodobo reprezentuje Bratislavský kraj. Katarína Baginová je zakladateľkou súboru, jeho choreografkou a umeleckou vedúcou, Kamil Bagin sa venuje organizačnému a komunitnému zázemiu súboru. V občianskom združení FAMILY GARDEN pôsobí Katarína Baginová ako riaditeľka, koučka, lektorka a mentorka, Kamil Bagin ako projektový manažér a lektor. Spoločne realizujú preventívne a vzdelávacie programy pre páry, rodičov a rodiny, ktoré pomáhajú rozvíjať komunikáciu, vzťahy a stabilnejšie rodinné prostredie. Centrum vytvorilo v Bratislavskom kraji funkčný priestor podpory, poradenstva a vzdelávania, ktorý prepája odborné kurzy, koučing, workshopy, mediálnu osvetu a spoluprácu so školami i s inštitúciami. Ich spoločná práca spája kultúru, výchovu a podporu rodín a prináša dlhodobý verejný prospech miestnym komunitám.

~ Ján Maász

regionálny historik, publicista a dokumentarista dejín Bratislavy-Čunova

Svoj osobný aj odborný život dlhodobo spája s Čunovom, kde sa narodil a kde dodnes žije. Vyštudoval matematiku na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, profesionálne pôsobil vo Výskumnom ústave výpočtovej techniky a od roku 1995 sa venuje automatizácii v automobilovom priemysle. Popri odbornej kariére sa systematicky zaoberá výskumom, dokumentovaním a popularizáciou histórie Čunova, jeho kultúrnych tradícií a spoločenského života. Je autorom troch knižných publikácií, v ktorých zhromaždil rozsiahle archívne materiály, historické fotografie a svedectvá pamätníkov. Vytvoril tak jedinečný dokumentačný fond s trvalou hodnotou pre miestnu komunitu aj širší región. Osobitným prínosom jeho práce je dvojjazyčné spracovanie publikácií, ktorým prispel k uchovaniu jazykového a kultúrneho dedičstva Čunova. V roku 1989 inicioval založenie Chorvátskeho kultúrneho spolku, ktorému dlhodobo predsedá. V rámci jeho činnosti vchoval viaceré generácie miestnych folklórnych a speváckych súborov, ktoré absolvovali desiatky vystúpení doma aj v zahraničí. Pod jeho vedením vzniklo aj viacero zvukových a audiovizuálnych záznamov zachytávajúcich kultúrne tradície obce. Svojou dlhoročnou prácou výrazne posilnil miestnu identitu, historické povedomie obyvateľov a zachovanie kultúrnej kontinuity Čunova i Bratislavského kraja.

~ Lýdia Šuchová

zakladateľka Equity, o. z., pedagogička, mentorka učiteľov a aktivistka za práva marginalizovaných skupín

Patrí medzi významné osobnosti v oblasti vzdelávania, sociálnej inklúzie a podpory znevýhodnených komunit na Slovensku. Vyštudovala fyziku na Univerzite Komenského v Bratislave a neskôr si doplnila pedagogické vzdelanie. Vyše 15 rokov pôsobila ako učiteľka fyziky a matematiky na bratislavských školách, bola riaditeľkou Základnej školy v Lozorne a svoje skúsenosti z oblasti školstva, vedy a projektového riadenia uplatnila aj ako poradkyňa podpredsedu vlády SR, riaditeľka Agentúry na podporu výskumu a vývoja a zakladateľka Centra projektovej spolupráce na Prírodovedeckej fakulte UK. Dlhodobo pôsobí ako expertka na hodnotenie výskumných a vzdelávacích projektov doma aj v zahraničí a od roku 2023 aj ako mentorka učiteľov v rámci Regionálnych centier podpory učiteľov. V roku 2008 založila občianske združenie Equity, ktoré sa venuje podpore sociálne znevýhodnených skupín, najmä Rómov žijúcich v osadách. Združenie buduje mosty medzi majoritou a minoritami, podporuje vzdelávanie rómskych detí a mládeže a pracuje s princípom osobnej motivácie, dôvery a dlhodobého vzťahu. Aktívne sa angažovala aj pri obhajobe práv obyvateľov Moldavy nad Bodvou po policajnej razii v roku 2013. Za svoju prácu získala viacero ocenení vrátane titulu Woman of Courage veľvyslanectva USA, ocenenia Roma Spirit a titulu Dobrovoľník roka v oblasti vzdelávania. Svojím dlhoročným pôsobením prispieva k spravodlivejšej, otvorenejšej a vzdelanejšej spoločnosti.

~ Lívia Matulová Osvaldová a Miloš Nemeček

organizátori projektu Senior Friendly a podporovatelia aktívneho života seniorov

Dlhodobo sa venujú podpore seniorov, aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity. Prostredníctvom občianskych združení Klub LUNA Senior Friendly a Baġar spoločne organizujú celoslovenský projekt Senior Friendly, ktorý upriamuje pozornosť na ľudí, organizácie, samosprávy, inštitúcie a firmy prispievajúce k lepšiemu a dôstojnejšiemu životu seniorov. Projekt vychádza z presvedčenia, že seniorský vek môže byť obdobím aktivity, spokojnosti, spoločenského zapojenia a osobného naplnenia, ak spoločnosť vytvára vhodné podmienky a prístupuje k starším ľuďom s rešpektom a porozumením. Hlavným cieľom projektu je šíriť pozitívne príklady z praxe, meniť postoje k starnutiu a oceňovať tých, ktorí ponúkajú seniorom služby, benefity, možnosti uplatnenia, vzdelávania, kultúrneho využitia či spoločenskej participácie. Lívia Matulová Osvaldová a Miloš Nemeček vďaka tejto platforme dlhodobo zviditeľňujú tému kvality života seniorov, podporujú verejnú diskusiu, organizujú podujatia a konferencie a prepájajú aktérov, ktorí sa seniorom venujú v rôznych oblastiach. Projekt Senior Friendly si vybudoval celoslovenský dosah a v roku 2025 si pripomína desiate výročie. Ich spoločná práca významne prispieva k tomu, aby seniori neboli na okraji spoločenského záujmu, ale boli vnímaní ako aktívna, hodnotná a rešpektovaná súčasť verejného života.

~ Silvia Krkošková

zakladateľka chránenej dielne TOP-ART a osobnosť sociálneho podnikania

Dlhodobo sa venuje pracovnej a sociálnej inklúzii ľudí so zdravotným znevýhodnením. Vyštudovala Stavebnú fakultu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, no jej profesionálne smerovanie postupne ovplyvnila osobná skúsenosť so starostlivosťou o zdravotne znevýhodnené dieťa, vďaka ktorej hlbšie porozumela potrebám rodín a ľudí v podobnej životnej situácii. Na základe tejto skúsenosti založila chránenú dielňu TOP-ART so zázemím v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Od roku 2011 poskytuje bezpečný pracovný priestor pre zdravotne znevýhodnených ľudí, ktorí sa tu učia pracovným návykom, samostatnosti, zodpovednosti a nachádzajú zmysluplné uplatnenie. Dielňa sa venuje výrobe darčekových a reklamných predmetov, dekorácií, aranžmánov, ako aj príprave a výzdobe svadiieb a spoločenských podujatí. TOP-ART zároveň podporuje ďalšie chránené dielne a domovy sociálnych služieb tým, že ponúka ich výrobky a výtlačok z predaja im odovzdáva. Popri hlavnej činnosti sa venuje vzdelávaniu a rozvoju tvorivosti detí, mládeže a dospelých prostredníctvom kreatívnych dielní a kurzov. V roku 2020 sa podieľala na vzniku chránenej dielne a kaviarne Kolečko na Fakulte architektúry a dizajnu STU, ktorá prepája akademické prostredie so sociálnym podnikaním. Svojou empatiou, vytrvalosťou a konkrétnou pomocou posilňuje hodnoty solidarity, inklúzie a komunitnej zodpovednosti v Bratislavskom kraji.

Výročná cena Samuela Zocha

Je najvyšším ocenením Bratislavského samosprávneho kraja. Udeľuje sa fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré sa významným spôsobom, presahujúcim význam obce, mestskej časti či mesta, zaslúžili o rozvoj kraja. Rovnako sa zaslúžili o zlepšenie života jeho občanov, obohatili ľudské poznanie, dosiahli vynikajúce výsledky v niektorej z oblastí ľudskej činnosti, svojou prácou a postojmi prispeli k rozvoju samosprávneho kraja alebo ho vynikajúco reprezentovali.

∞ Jozef Lohyňa

bývalý zápasník vo voľnom štýle, majster sveta a olympijský medailista

Patrí medzi najväčšie osobnosti slovenského športu a je najúspešnejším zápasníkom v histórii Slovenska. Rodák zo Zlatých Moraviec vyrastal v Handlovej a so zápasením začínal ako jedenástorčný v Prievdzici, meste so silnou zápasníckou tradíciou. Pod vedením trénera Mikuláša Timka sa vypracoval medzi svetovú špičku vo voľnom štýle. Je držiteľom bronzovej medaily z olympijských hier v Soule 1988 a ako jediný slovenský zápasník získal titul majstra sveta, ktorý vybojoval v roku 1990 v Tokiu. Z majstrovstiev sveta má celkovo tri medaily a z európskych šampionátov päť medailí. Štartoval na troch olympijských hrách a vždy sa umiestnil v prvej päťke. Cenné kovy na vrcholných podujatiach získaval počas dvanástich rokov, čo svedčí o jeho výnimočnej výkonnosti a športovej vytrvalosti. V roku 1990 sa stal najúspešnejším športovcom Československa. Za svoje vystupovanie získal aj hlavnú Cenu fair play Československého olympijského výboru. Dvakrát niesol štátnu vlajku na otváracom ceremoniáli olympijských hier – v Barcelone 1992 a v Atlante 1996. Svojimi výsledkami, charakterom a reprezentáciou krajiny sa zaradil medzi legendy slovenského športu.

∞ Vincent Dubeň

slovenský horolezec, člen československej vedecko-horolezeckej expedície do Himalájí

Patrí k významným osobnostiam slovenského a československého horolezectva. Od mladosti sa venoval vysokohorskej turistike a horolezectvu, ktoré ho priviedli k účasti na československej vedecko-horolezeckej expedícii do Himalájí v roku 1984. Výpravu popredných československých horolezcov viedol horolezec a geograf František Kele a do dejín sa zapísala ako mimoriadne úspešná expedícia s viacerými významnými svetovými prvenstvami vrátane prvovýstupu československých horolezcov na Mount Everest. Jej význam presiahol športový rozmer – Československo sa v tom čase zaradilo medzi krajiny, ktoré sa prihlásili ku Káthmandskej deklarácii o horských aktivitách a k ochrane prírody v národnom parku Sagarmatha. Vincent Dubeň bol za príkladný čin v duchu fair play ocenený Čestným uznaním Klubu fair play Československého olympijského výboru. Od roku 1971 žije v bratislavskej Dúbravke, kde je vnímaný ako osobnosť spojená s hodnotami odvahy, vytrvalosti, spolupráce a zodpovednosti. Svojimi výkonmi i postojmi sa zaradil medzi ľudí, ktorí reprezentovali slovenské horolezectvo doma aj v zahraničí a jeho meno zostáva trvalou súčasťou jeho histórie.

~ Peter Jaroš

spisovateľ, prozaik, dramaturg, filmový a televízny scenárista

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti modernej slovenskej literatúry druhej polovice 20. storočia. Vyštudoval slovenčinu a ruštinu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a počas svojej bohatej profesionálnej kariéry pôsobil ako redaktor, dramaturg, scenárista i pracovník viacerých literárnych, filmových a kultúrnych inštitúcií. Bol redaktorom vydavateľstva Mladé letá a týždenníka Kultúrny život, pracoval v Slovenskej filmovej tvorbe, Československom rozhlase, Národnom literárnom centre, Národnom osvetovom centre aj v Štúdiu hraných filmov. Je autorom desiatok literárnych diel, v ktorých sa venuje témam rodiny, práce, zodpovednosti, tradície a kontinuity života. K vrcholom slovenskej prózy patrí jeho román Tisícročná včela, ktorého filmové spracovanie v réžii Juraja Jakubiska sa stalo významným kultúrnym fenoménom. Podľa vlastnej predlohy napísal aj scenár k filmu Pacho, hybský zbojník Martina Ľapáka. Jeho diela vyšli vo viacerých jazykoch a prispeli k šíreniu slovenskej literatúry v zahraničí. Pôsobil aj v profesijných a kultúrnych organizáciách, je čestným predsedom Spolku slovenských spisovateľov a predsedom Spoločnosti Ladislava Novomeského. Za svoj prínos získal viaceré ocenenia, v roku 2025 mu Matica slovenská udelila Mimoriadnu cenu za prínos pre slovenskú kultúru, film a literatúru. Jeho tvorba nesie trvalý umelecký i spoločenský odkaz.

~ Mila Haugová

slovenská poetka, prekladateľka a esejistka

Patrí medzi najvýraznejšie osobnosti modernej slovenskej literatúry a k najvýznamnejším slovenským poetkám posledných desaťročí. Narodila sa v Budapešti, detstvo prežila na viacerých miestach a absolvovala Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre. Profesionálne pôsobila ako agrónomka a neskôr ako učiteľka, no jej celoživotnou tvorivou doménou sa stala literatúra. Po okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy emigrovala do Kanady, odkiaľ sa vrátila do vlasti. Dlhodobo žije a tvorí striedavo v Bratislave a v Zajačej doline pri Leviciach. Je autorkou desiatok básnických zbierok, próz, esejí a prekladov, v ktorých rozvíja osobitú poetiku založenú na introspekcii, existenciálnej hĺbke, pamäti, telesnosti, vzťahu človeka k prírode a hľadani identity. Jej tvorba bola preložená do viacerých svetových jazykov a prezentovaná na medzinárodných literárnych festivaloch i rezidenčných pobytoch. Za svoju literárnu činnosť získala niekoľko významných domácich a zahraničných ocenení vrátane Medzinárodnej ceny Vilenica, Ceny Dominika Tatarku, Ceny Nadácie Tatra banky za umenie či ocenenia Zlatá vlna. Prezidentka Zuzana Čaputová jej udelila Pribinov kríž II. stupňa za mimoriadny prínos v oblasti literatúry. Jej dielo má trvalý kultúrny a spoločenský význam a patrí k hodnotám, ktoré reprezentujú slovenskú literatúru doma aj v zahraničí.

~ Eva Borušovičová (in memoriam)

slovenská scenáristka, režisérka, dramatička, spisovateľka a vysokoškolská pedagógička

Patrila k výrazným osobnostiam slovenskej filmovej, divadelnej, rozhlasovej a literárnej tvorby. Na Filmovej fakulte VŠMU v Bratislave vyštudovala dramaturgiu a scenáristiku a následne aj réžiu. Už počas štúdia spolupracovala so Slovenskou televíziou ako scenáristka a režisérka relácií pre deti vrátane známej relácie Od Kuka do Kuka. Ako režisérka debutovala celovečerným filmom Modré z neba, neskôr režírovala detský film Amálka, ja sa zbláznim a film Vadí nevadí. Podľa jej absolventského scenára vznikol film Jánošík – Pravdivá história. Venovala sa aj divadlu, rozhlasu a próze; v Divadle L+S sa dodnes uvádzajú jej úspešné hry 69 vecí lepších než sex a Zajačík. Publikovala aj pod pseudonymom Maxim E. Matkin a ako pedagógička odovzdávala skúsenosti študentom Ateliéru filmovej a televíznej réžie VŠMU. Dlhodobo pôsobila aj ako členka poroty Ceny Nadácie Tatra banky za umenie. Bola osobnosťou s výrazným citom pre vzťahy, humor, láskavosť a každodenné ľudské príbehy. Po usadení vo Vrakuni sa aktívne zapájala do miestneho života, podporovala knižné kluby, literárne debaty, komunitné stretnutia a aktivity miestnej knižnice. Jej tvorba i občianske pôsobenie prinášali ľuďom blízkosť, radosť a pocit spolupatričnosti. Zomrela vo veku 55 rokov po ťažkej chorobe.

~ Jozef Kundlák

slovenský operný spevák – tenor, pedagóg a medzinárodne uznávaný interpretačný umelec

Patrí medzi najvýraznejšie osobnosti slovenského operného spevu druhej polovice 20. storočia a začiatku 21. storočia. Vyššie odborné štúdium sólového spevu absolvoval na konzervatóriu, ktoré ukončil ako najlepší absolvent roka, následne pokračoval na VŠMU v Bratislave v odboroch dirigovanie orchestra, skladba a dirigovanie. V rokoch 1983 – 2019 pôsobil ako sólista Opery Slovenského národného divadla, kde stvárnil široký repertoár lyrických a lyricko-dramatických tenorových úloh v dielach Mozarta, Haydna, Donizettiho, Rossiniho, Wagnera, Straussa či Dvořáka. Významné miesto v jeho tvorbe mali aj oratoriálne diela. Počas umeleckej kariéry účinkoval v stovkách predstavení na Slovensku i v zahraničí, spolupracoval s významnými dirigentmi a sólistami a vystupoval na prestížnych scénach vrátane milánskej La Scalý. Účinkoval takmer vo všetkých európskych krajinách, ako aj v Číne a Japonsku. V roku 1985 zvíťazil v speváckej súťaži Luciana Pavarottiho vo Filadelfii a jeho interpretačné umenie je zachytené na viacerých CD a DVD nahrávkach. Popri umeleckej činnosti sa venuje pedagogickej práci ako dirigent a externý pedagóg operného štúdia VŠMU a učiteľ odborných predmetov na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave. Aktívne sa zapájal aj do života Dunajskej Lužnej ako obecný poslanec a dodnes obohacuje miestny kultúrny a duchovný život spevom v kostole i koncertmi Chrámového zboru Madony Žitného ostrova.

Dežo Ursiny (in memoriam)

slovenský bigbítový a artrockový hudobník, skladateľ, spevák a dramaturg

Patril k najvýznamnejším osobnostiam modernej slovenskej populárnej a rockovej hudby. Od detstva mal blízky vzťah k hudbe, ako jedenásťročný dostal prvú gitaru a veľmi skoro sa zaradil medzi výrazné talenty formujúcej sa slovenskej bigbítovej scény. V roku 1964 spoluzaložil skupinu The Beatmen, ktorá patrila k najprogresívnejším hudobným zoskupeniam svojej doby. Po jej rozpade pokračoval ako spoluzakladateľ skupiny Soulmen s Fedorom Frešom a Vladom Malým, neskôr založil Provisorium a spolupracoval s Jankom Lehotským, Jarom Filipom, so skupinami Burčiak a Prognóza. Do roku 1994 vydal dvanásť pôvodných slovenských a štyri anglické albumy, pričom na väčšine z nich spolupracoval s básnikom a textárom Ivanom Štrpkom. Jeho tvorba sa vyznačovala autorskou osobitosťou, hudobnou náročnosťou, dôrazom na text a sústredené počúvanie. Výrazne sa presadil aj vo filmovej a v televíznej tvorbe, najmä hudbou ku kultovému muzikálu Neberte nám princeznú. Vyštudoval filmovú a televíznu dramaturgiu na VŠMU v Bratislave, pôsobil ako dramaturg krátkého filmu na Kolíbe a venoval sa aj réžii, scenáristike a dokumentárnej tvorbe. Napriek krátkemu životu zanechal mimoriadne silný kultúrny odkaz, ktorý dodnes ovplyvňuje ďalšie generácie hudobníkov a poslucháčov. Prezidentka SR Zuzana Čaputová mu v roku 2021 udelila Pribinovu križ II. triedy in memoriam za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky.

Pavel Alexy

popredný slovenský vedec, vysokoškolský pedagóg a odborník v oblasti technológie polymérov

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti súčasnej slovenskej vedy v oblasti technológie polymérov a vývoja ekologických materiálov. Svoju profesionálnu dráhu dlhodobo spája s Fakultou chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, kde pôsobí ako vysokoškolský pedagóg a vedúci oddelenia plastov, kaučuku a vlákien. Vo vedeckej práci sa systematicky zameriava na materiály reagujúce na globálne environmentálne výzvy a potrebu udržateľného rozvoja. Jeho najvýznamnejším vedeckým výsledkom je vývoj bioplastu druhej generácie nonoilen, vyrobeného z obnoviteľných zdrojov, ktorý je biologicky rozložiteľný a kompostovateľný. Tento vynález vznikol ako výsledok dlhoročného výskumu realizovaného v Bratislavskom kraji a predstavuje významný príspevok k hľadaniu alternatív plastového odpadu. Za svoju prácu získal ocenenie Vedec roka aj Cenu za transfer technológií. Popri výskume sa venuje prepájaniu akademického prostredia s priemyselnou praxou a prenosu laboratórnych výsledkov do reálneho využitia. Je autorom patentov a odborných publikácií s medzinárodným ohlasom. Ako pedagóg formuje nové generácie odborníkov a vedcov a podporuje ich záujem o výskum s praktickým spoločenským vplyvom. Svojím pôsobením dokazuje, že špičková veda môže vznikáť aj v regionálnom prostredí a priamo prispievať k ochrane životného prostredia, rozvoju znalostnej ekonomiky a udržateľnej budúcnosti Slovenska.

Mária Šustrová

lekárka, vysokoškolská profesorka a významná osobnosť starostlivosti o ľudí s Downovým syndrómom

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej medicíny v oblasti klinickej imunológie, alergológie a komplexnej starostlivosti o ľudí s Downovým syndrómom. Po absolvovaní Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave pôsobila na viacerých špičkových pracoviskách a významne sa podieľala na rozvoji klinickej imunológie na Slovensku. V Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou zavádzala nové metodické postupy klinickej biochémie do praxe a stála pri vzniku oddelenia klinickej imunológie. Založila centrum a neskôr ambulanciu pre Downov syndróm v Ústave preventívnej a klinickej medicíny, kde vytvárala systém odbornej zdravotnej a sociálnej podpory pre deti i dospelých. Vypracovala program optimálnej zdravotníckej starostlivosti o ľudí s Downovým syndrómom na Slovensku a ako odborníčka sa zapojila aj do medzinárodnej spolupráce v rámci European Down Syndrome Association. Dlhodobo pôsobí v odborných spoločnostiach, vo výboroch a v mimovládnych organizáciách pre ľudí so zdravotným znevýhodnením. Popri klinickej a vedeckej práci sa venuje pedagogickej činnosti a výchove nových generácií odborníkov na slovenských univerzitách. Prednášala na významných medzinárodných konferenciách v Európe, Amerike, Austrálii aj na Blízkom východe. Za svoju prácu získala viaceré domáce i zahraničné ocenenia vrátane Krištáľového krídla za medicínu a vedu a Pribinovu križu III. triedy. Jej celoživotné pôsobenie spája špičkovú odbornosť, ľudskosť a systematickú pomoc ľuďom so zdravotným znevýhodnením.

Henrieta Moravčíková

vysokoškolská pedagogička, teoretička architektúry a expertka na architektúru 20. storočia

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti výskumu architektúry a urbanizmu na Slovensku s výrazným medzinárodným presahom. Dlhodobo pôsobí v Slovenskej akadémii vied a na Fakulte architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, kde sa venuje vedeckej, pedagogickej a organizačnej činnosti. Vo výskume sa zameriava najmä na modernú architektúru 20. storočia, urbanistický vývoj miest, povojnový modernizmus a ochranu architektonického dedičstva. V rokoch 1996 - 2009 bola šéfredaktorkou časopisu Arch o architektúre a inej kultúre, v súčasnosti predsedá redakčnej rade časopisu Architektúra & urbanizmus. Je autorkou a spoluautorkou viacerých zásadných monografií, odborných štúdií a kritik, ktoré formovali diskusiu o architektúre doma aj v zahraničí. Svoju prácou otvorila témy tvorby architektov národnostných menšín, prvej generácie architektiek na Slovensku, dedičstva hromadnej bytovej výstavby, architektúry totalitných režimov či ochrany diel druhej polovice 20. storočia. Od roku 2000 vedie slovenskú pracovnú skupinu medzinárodnej organizácie DOCOMOMO, zameranej na výskum a ochranu modernej architektúry. Aktívne sa podieľa na výskumných projektoch, výstavách a dokumentárnych filmoch. Jej práca významne prispieva k lepšiemu pochopeniu kultúrnej identity, historickej kontinuity a hodnôt architektúry v stredoeurópskom priestore.

Historická osobnosť regiónu

Titul je udelený in memoriam raz ročne na návrh predsedu BSK, a to osobnostiam, ktoré svojím celoživotným prínosom významne ovplyvnili historický vývoj Bratislavského kraja. Meno Historickej osobnosti regiónu je uvedené na tabuli Historických osobností regiónu vo foyer Úradu BSK.

NOSITELIA OCENENIA

Eugen Suchoň

hudobný skladateľ
2018

Ladislav Dérer

lekár, pedagóg, akademik
2020

Alfréd Wetzler

spisovateľ a antifašista
2022

Imrich Karvaš

národohospodár, právnik
2024

Vladimír Dzurilla

legendárny hokejový brankár
2019

Lucia Poppová

operná speváčka
2021

Albín Brunovský

maliar, grafik a ilustrátor
2023

Štefan Nosál'

20. 1. 1927, Hriňová, † 22. 7. 2017, Bratislava

Významný slovenský choreograf, pedagóg a dlhoročný umelecký vedúci tanečného súboru Lúčnica

Prof. Štefan Nosál' bol významný slovenský choreograf, pedagóg a dlhoročný umelecký vedúci tanečného súboru Lúčnica. Jeho meno je pevne späté s profesionálnym spracovaním slovenského ľudového tanca a s jeho medzinárodnou prezentáciou.

Po maturite na gymnáziu v Banskej Bystrici prišiel v roku 1948 do Bratislavy študovať na Fakulte inžinierskeho stavebníctva SVŠT, no popri štúdiu sa zapojil aj do formujúceho sa tanečného prostredia. V roku 1949 sa stal členom skupiny známej ako Odzemkári a v roku 1951, po odchode zakladajúcich členov Lúčnice, sa stal jej umeleckým vedúcim a choreografom. Túto funkciu zastával až do roku 2017, čo predstavuje nepretržité pôsobenie viac než 65 rokov – unikát v slovenskom aj vo svetovom kontexte.

V rokoch 1953 – 1957 študoval choreografiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave pod vedením Roberta Brauna a Jana Reimosa. Ako pedagóg pôsobil na VŠMU od roku 1966, neskôr ako vedúci Katedry tanečnej tvorby v rokoch 1972 – 1992. V roku 1980 bol menovaný za profesora. Vychoval generácie tanečníkov a choreografov, medzi jeho študentov patrili napríklad Ján Ďurovčík, Ján Jamriška či Pavol Bútor.

Prof. Nosál' vytvoril viac ako 100 tanečných kompozícií a tematicky koncipovaných celovečerných programov pre Lúčnicu. Patria medzi ne diela ako **Zbojnícky tanec** (1950), **Detvianska veselica** (1952), **Radvanský jarmok, Vitaj, jar!**, celovečerný program **To je Lúčnica**, ako aj projekty **Elán a Lúčnica**, **Karpaty** a ďalšie.

Spolupracoval aj s divadlami a so súbormi doma i v zahraničí – so Slovenským národným divadlom, s Národným divadlom v Prahe, Kráľovskou operou v Antverpách, Československým štátnym súborom piesní a tancov, Vojenským umeleckým súborom Ondraš a ďalšími. Ako choreograf sa podieľal na operách, baletoch a divadelných inscenáciách, medzi nimi **Krútnava**, **Na skle maľované**, **Beg Bajazid**, **Jánošík** či **Ej, husári**. Spolupracoval tiež na filmoch a televíznych inscenáciách, napríklad **Rodná zem** a **Rok na dedine**.

Jeho tvorbu charakterizuje špecifický štýl javiskovej štylizácie slovenského ľudového tanca, založený na osobnom poznaní folklóru, dlhodobom odbornom výskume a originálnom umeleckom jazyku. Pod jeho vedením absolvovala Lúčnica tisíce vystúpení vo viac ako 60 krajinách sveta vrátane významných svetových koncertných sál a operných domov.

Významnou súčasťou jeho práce bola aj pedagogická a odborná činnosť. Na Vysokej škole múzických umení v Bratislave pôsobil od roku 1966 až do roku 2003. Publikoval viacero odborných diel, medzi nimi vysokoškolskú učebnicu **Choreografia ľudového tanca** (1984, reedícia 1991). Je aj autorom knihy **Môj život Lúčnica** (2000).

Štefan Nosál' mal pevné rodinné zázemie. Jeho manželka Viera, rodená Brychtová, tancovala v Lúčnici a neskôr sa stala významnou etnografkou, ktorá sa venovala problematike ľudového odevu. Bola autorkou publikácie **Slovenský ľudový odev** (1983) a zároveň prvou „domácou“ recenzentkou jeho diel. Dcéra Barbora tiež tancovala v Lúčnici a neskôr spravovala jej programy aj v anglickom jazyku. Vydala sa za hudobníka Jozefa Ráža, frontmana skupiny Elán, čo sa neskôr premietlo aj do programu **Elán a Lúčnica** (1994) a piesne **Tanečnice z Lúčnice**.

Za svoj prínos v oblasti tanečného umenia a kultúry získal Štefan Nosál' viacero významných ocenení. Bol nositeľom titulov **Zaslúžilý umelec** (1968) a **Národný umelec** (1980), získal **Rad Ľudovíta Štúra II. triedy** (1997), **Cenu ministra kultúry** (2001), **Krištáľové krídlo** (2001), **Medailu G. D. Licharda** (2002) a stal sa čestným občanom Hriňovej (2006). V roku 2007 sa stal laureátom **Pribinovho kríža** za významné zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky. V roku 2010 prevzal **Cenu Pavla Straussa** za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia. Minister za-

hraničných vecí a európskych záležitostí SR mu v roku 2017 udelil **Zlatú plaketu** za výnimočný celoživotný umelecký prínos a vynikajúcu prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí. Získal aj cenu Matice slovenskej za prezentáciu slovenského umenia doma i v zahraničí.

Prof. Štefan Nosál' zomrel 22. júla 2017 v Bratislave vo veku 90 rokov. Jeho meno sa spája s formovaním osobitého umeleckého štýlu Lúčnice a ostáva pevne zapísané v histórii slovenského scénického folklóru.

BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ
Sabinovská 16, 820 07 Bratislava
www.bratislavskykraj.sk